

Ніна Дика

ORCID: 0000-0002-1447-689X

ПРОСТІР КАМЕРАЛІСТИКИ, ЯКИЙ ОБ'ЄДНУЄ

У Львові відбулася Міжнародна науково-творча конференція «Бетховенські традиції виконавства в просторі камерного музикування XIX–XXI ст. (до 250-х роковин від дня народження Л. ван Бетховена)»

Від «конференції» до «конференції». Від ювілейних святкувань 175-ліття діяльності Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка (2019 р.) до вшанування 250-х роковин від дня народження представника віденського класицизму, німецького і австрійського композитора, піаніста, диригента Людвіга ван Бетховена (2020).

17 грудня 2020 року двері Великого концертного залу Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка в день хрещення Людвіга ван Бетховена (1770–1827) привітно відкрилися перед науковцями, музикознавцями, культурологами, педагогами, виконавцями в часі роботи Міжнародної науково-творчої конференції «*Бетховенські традиції виконавства в просторі камерного музикування XIX–XXI ст. (до 250-х роковин від дня народження Л. ван Бетховена)*». Захід зініційований і організований кафедрою камерного ансамблю та квартету ЛНМА імені М. В. Лисенка, яка є «зв'язковою ланкою» поміж мистецькими поколіннями попередників і нащадків, основним завданням якої постає збереження традицій, на яких виросло, виховалося, творчо і науково сформувалося не одне покоління камералістів.

Вітальне слово Ігоря Пилатюка – Народного артиста України, академіка Національної академії мистецтв України, доктора філософії, ректора ЛНМА імені М. В. Лисенка, професора

Початком конференції стало Пленарне засідання, де з вітальним словом виступив Народний артист України, академік, доктор філософії, ректор Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка, професор Ігор Пилатюк, який наголосив: «*Міжнародна науково-творча конференція, приурочена до ювілейних роковин від дня народження Л. ван Бетховена – це своєрідний інтелектуальний дарунок Великому Маєстро, музика якого сповнена величної емоційної сили, особливої енергетики, неповторності втілення творчих ідей. 250 років – це знакова дата, яка стала невичерпним джерелом натхнення, адже впродовж неї повертатимемося до минулого, осмислюючи сьогодення з думкою про майбутнє*». Мистецький світ планував

гучно відзначити ювілейний рік музичного генія: лише в Бонні (Німеччина) – рідному місті-музеї Л. ван Бетховена – під гаслом «Відкриваємо заново Бетховена» було заплановано понад тисячу культурно-мистецьких подій. Проте, зважаючи на пандемію коронавірусу – COVID-19, святкування ювілейного «бетховенського року» у світовому масштабі призупинилося.

У Львівській національній музичній академії імені М. В. Лисенка унікальний науково-творчий форум об'єднав близько 80 провідних музикознавців, культурологів, істориків, музикантів-практиків (виконавців та педагогів), а також науковців суміжних галузей мистецтва архітекторів, художників зі Львова, Харкова, Одеси, Києва, Сум, Дрогобича (Україна) та зарубіжжя (Німеччини, Польщі). Проведенню конференції передувала ґрунтовна організаційна робота (реклама в засобах масової інформації, візуалізація виступів доповідачів в часі конференції і т. ін.). І як результат – прекрасна афіша, створена видавцем Тарасом Тетюком, в оформленні якої використано орнамент обкладинки нотного видання L.van Beethoven «Sonatas for the Piano». New York: G. Schirmer Edition, 1894.

Зважаючи на незвичайну епідеміологічну ситуацію, захід відбувся в нових історичних реаліях – в умовах змішаного режиму: участі обмеженої кількості доповідачів і виконавців у Пленарному засіданні в поєднанні з роботою в онлайн-форматі (звукорежисер, відповідальний за онлайн-формат проведення конференції Богдан Кокотайло і звукорежисер Андрій Манілов). Цінні матеріали, результати наукових відкриттів, розвідок, рефлексій учених із вітчизняних та зарубіжних університетів, академій, коледжів прозвучали в контексті конференції. Чималий інтерес викликали доповіді, де з-поміж інших: завідувача кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА ім. М. В. Лисенка, доцента, канд. мистецтвознавства Тетяни Слюсар «*Камерні твори Л. ван Бетховена і процес становлення творчої особистості студента-камераліста*»; Народної артистки України, канд. мистецтвознавства, доцента, професора кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка Наталії Свириденко «*Людвіг ван Бетховен і Україна*»; доктора мистецтвознавства, професора, Заслуженого діяча мистецтв України, завідувача кафедри історії музики ЛНМА імені М. В. Лисенка Любові Кияновської «*Музика Л. ван Бетховена в романтичних рефлексіях української літератури XIX ст.*»; доцента, канд. мистецтвознавства (Ph.D.) Ніни Дикої (модератор конференції) «*Бетховенська камералістика у світлі виконавських традицій України 60–80-х років XX ст.*»; виступ-презентація доцента, архітектора, канд. філософських наук (Ph.D.), доцента кафедри ДООА Інституту архітектури НУ «Львівська політехніка» Орести Ремешило-Рибчинської «*Архітектурні образи епохи Бетховена*»; музикознавця, наукового працівника Музею сакрального мистецтва в м. Гейдельберзі, доцента F+U Academy of Languages Наталки Самотос-Баєрле (Гейдельберг, Німеччина), доктора, психолога-терапевта Гундольфа Баєрле (Гейдельберг, Німеччина) «*Камерні ескізи Гейдельберга. Продовження... «Львів – Гейдельберг: рік Бетховена – рік Coronavirus. Рік спільних планів»*»; професора, доктора мистецтвознавства Ольги Шуміліної «*Меценатство Кирила та Андрія Розумовських*»; члена Національної Спілки художників України та Спілки художників Республіки Польща, викладача рисунку та живопису Інституту архітектури НУ «Львівська політехніка», керівника гуртка «*Основи творчої композиції*» Личаківського будинку

дитячої та юнацької творчості #ВежаАртСтудіо Віктора Хаджинова «*Великий Бетховен у просторі сучасності*» з презентацією його картини «*Людвіг замолоду*» 100x80 см, батик, 2020, а також робіт учнів: А. Олещука, А. Олещук, В. Магомедової, Н. Мельничук (Львів, Україна).

*Наталія Свириденко,
Народна артистка України,
професор кафедри інструментально-
виконавської майстерності
Інституту мистецтв Київського
університету імені Бориса Грінченка,
з доповіддю
«Людвіг ван Бетховен і Україна»*

*Віктор Хаджинов, член Національної
Спілки художників України та
Спілки художників Республіки Польща,
викладач рисунку та живопису
ІА НУ «Львівська політехніка»,
з доповіддю «Великий Бетховен
у просторі сучасності» та презентує
свою картину «Людвіг замолоду»,
а також роботи його учнів*

З високої мистецької сцени ЛНМА імені М. В. Лисенка звучали бетховенські камерно-інструментальні ансамблеві полотна в інтерпретації лауреатів міжнародних та всеукраїнських конкурсів. Музичною окрасою цьогогорічної конференції став виступ тріо в складі: Заслуженого артиста України Назарія Пилатюка (скрипка), Оксани Литвиненко (віолончель), Петра Довганя (фортепіано), які виконали Фортепіанне тріо оп. 1, № 1 Л. ван Бетховена. Успіху зазнали натхненні прочитання камерних вокально-інструментальних творів Л. ван Бетховена. У виконанні солістки – Заслуженої артистки України Наталії Дитюк, партія фортепіано – Заслужений артист України Мирослав Драган прозвучали три полотна: 1. *Szene und Arie "Ah! perfido..."*, ор. 65 (1796 р.) (Концертна арія для сопрано й оркестру; Сцена й арія написані в С мажор, слова взяті з твору "Achille in Sciro" Pietro Metastasio); 2. *Арія "Per pietà"*, написана в ключі E-flat мажор на слова невідомого автора; 3. *"Andenken"*, слова Fr. Matthiesson, 1809 рік.

Панораму науково-мистецького форуму збагатило виконання Фортепіанного тріо № 7, оп. 97 "Archduke" Л. ван Бетховена в інтерпретації тріо в складі: Ігор Муравйов (скрипка), Оксана Литвиненко (віолончель), Максим Сасько (фортепіано). На завершення пленарного засідання конференції Тріо для фортепіано, флейти і фагота G-dur, WoO 37 Л. ван Бетховена прозвучало у виконанні: Тетяни Мілодан (фортепіано), Андрія Карпяка (флейта), Володимира Старка (фагот) (у відеозаписі: запис 2000 р.).

*Звучить Фортепіанне тріо оп. 1, № 1 Л. ван Бетховена.
Виконують лауреати міжнародних конкурсів
Назарій Пилатюк (скрипка), Оксана Литвиненко (віолончель),
Петро Довгань (фортепіано)*

*Звучать камерно-вокальні твори Л. ван Бетховена.
Виконують: солістка – Заслужена артистка України Наталія Дитюк,
партія фортепіано – Заслужений артист України Мирослав Драган*

Діапазон проблематики доповідачів робочих засідань, що відбувалися в онлайн-форматі, охопив найрізноманітніший спектр питань історії та теорії камерного мистецтва, яке посіло чільне місце в сучасному духовному вимірі суспільства, його жанрово-стильової специфіки, музичної педагогіки, естетики виконавської та композиторської творчості в контексті світової культури. Новизною позначені доповіді: доцента, канд. мистецтвознавства, доцента кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА ім. М. В. Лисенка Вікторії Андрієвської *«Бетховенські традиції музикування в аспекті становлення жанрів у просторі камерно-інструментальної культури Львова ХІХ–ХХ ст.»*; диригента, композитора, поета, письменника, Народного артиста України, Заслуженого діяча мистецтв України Романа Кофмана *«Розмышлення о Бетховене»*; концертмейстера, викладача кафедри естрадного співу Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв ім. Л. Й. Утьосова Оксани Дімініяци *«Бетховен в «Нюансах», Бетховен у «Хвале...», Бетховен – «...завжди»: прогулянка сторінками прози і поезії Р. Кофмана»* / аудіозапис і багато ін.

Отож, в роботі Міжнародного науково-мистецького форуму були представлені вагомі результати новітніх наукових досліджень фахівців, демонструючи зріз сучасних міждисциплінарних концептуальних та методологічних знань щодо актуальних тем загальнонаціональної та світової камерно-ансамблевої культури, які стануть підґрунтям для подальших наукових досліджень.

За результатами науково-мистецького заходу, спрямованого на відкриття нових обривів, осягнення нових художніх цінностей, відродження несправедливо забутих імен і шедеврів минулого, інспіруючи появу численних, відповідних духові часу, виконавських прочитань та музикознавчих інтерпретацій видано збірник матеріалів Міжнародної науково-творчої конференції *«Бетховенські традиції виконавства в просторі камерного музикування ХІХ–ХХІ ст. (до 250-х роковин від дня народження Л. ван Бетховена)»*.

Сподіваємося, що цей збірник, як і попередній, присвячений 175-ліття діяльності ЛНМА імені М. В. Лисенка, буде демонструвати, за словами д-ра мистецтвознавства, доцента Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв А. Кравченко, *«зріз міждисциплінарних, концептуальних та методологічних знань щодо актуальних тем регіональної, загальнонаціональної та світової камерно-ансамблевої культури у симбіозі розмаїтих аспектів творення, виконання, інтерпретації та рецепції творів камерної музики»*.

В пам'яті учасників зберігатимуться яскраві епізоди Міжнародного науково-мистецького форуму, що невблаганно віддаляються в часі, та все ж залишаються безцінним документом своєї доби.

